Emro Science and Education
International open-access scientific journal
Journal homepage: https://journal.emro.uz
OPEN ACCESS

CONFERENCE PAPER OPEN ACCESS

Vol. 1 No. 4 (2024) · "Milliy iqtisodiyotni barqaror rivojlantirish va yuqori iqtisodiy o'sish sur'atlarini t... DOI: 10.5281/zenodo.24321216

ta'minlashning ustivor yo'nalishlari" mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy anjuman

beradi. O'zbekiston iqtisodiyoti barqaror rivojlanishi uchun ta'lim va fan sohalarida yangilanishlarni davom ettirish zarur.

O'zbekistonning iqtisodiy taraqqiyotining kaliti, ta'lim sifatini oshirish va innovatsion yechimlarni amalga oshirishdir. Innovatsiyalar va pedagogik yondashuvlar orqali ta'lim tizimini yangilash, mamlakatning iqtisodiy rivojlanishini tezlashtirishga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Murodov, A.SH. "O'zbekiston ta'lim tizimida innovatsion yondashuvlar". "Ta'lim va Innovatsiyalar",(2020) 5(2), 34-45.

2. Abdullaeva, D.A. O'zbekiston iqtisodiyotini rivojlantirishda fan va ta'limning roli. "Iqtisodiyot va Fan", (2021) 7(1), 12-20.

3. Karimov, I. A. "Ta'lim va iqtisodiy barqarorlik". "O'zbekiston Respublikasi Ta'lim Vazirligi Ma'lumotlari",(2019) 6, 78-85.

4. Tashkent State University of Economics . "Innovatsion iqtisodiyot uchun ta'lim strategiyalari". "O'zbekiston Iqtisodiyoti",(2022) 3(4), 65-72.

5. Shodmonov, B.A ." O'zbekistondagi ta'lim tizimida innovatsion texnologiyalarni joriy etish". "O'zbekiston Ta'limi",(2021) 8(3), 50-58.

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA QUYOSH PANELLARI QURISH UCHUN QULAY HUQUQIY VA IQTISODIY SHAROITLAR

Abdirasulov Komil Fayzulla o'g'li, Amirov SHoxboz Temur o'g'li
Termiz davlat muhandislik va agrotexnologiyalar universiteti
komilabdirasulov988@gmail.com

Annotatsiya. O'zbekiston Respublikasi global iqlim o'zgarishiga qarshi kurash va energetika xavfsizligini ta'minlash maqsadida qayta tiklanuvchi energiya manbalariga, xususan, quyosh energiyasiga alohida e'tibor qaratmoqda. Quyosh energiyasi – bu O'zbekistonning geografik joylashuvi, iqlimi va keng bozor imkoniyatlari nuqtai nazaridan yuqori samarali va istiqbolli energiya manbalaridan biridir. Hozirgi kunda quyosh panellari qurish uchun O'zbekistonda qulay huquqiy va iqtisodiy sharoitlar yaratilib, bu sohani rivojlantirish uchun zaruriy davlat dasturlari va imtiyozlar joriy etilgan. Ushbu maqolada O'zbekistonda quyosh panellari qurish uchun mavjud huquqiy va iqtisodiy sharoitlar tahlil qilinadi.

Kalit so'zi: O'zbekistonda qayta tiklanuvchi energiya manbalariga, xususan, quyosh energiyasiga qaratilgan siyosat va qonunchilik so'nggi yillarda sezilarli darajada rivojlandi. Davlatning qayta tiklanuvchi energiya resurslarini rivojlantirishga yo'naltirilgan huquqiy doirasi quyidagi asosiy jihatlarni o'z ichiga oladi:

Huquqiy Sharoitlar

O'zbekistonda qayta tiklanuvchi energiya manbalariga, xususan, quyosh energiyasiga qaratilgan siyosat va qonunchilik so'nggi yillarda sezilarli darajada rivojlandi. Davlatning qayta tiklanuvchi energiya resurslarini rivojlantirishga yo'naltirilgan huquqiy doirasi quyidagi asosiy jihatlarni o'z ichiga oladi:

Energetika Sohasidagi Qonunlar

O'zbekiston Respublikasida qayta tiklanuvchi energiya manbalarini rivojlantirishni qo'llab-quvvatlovchi qonunlar mavjud. Masalan:

"Yoqilg'i-energetika kompleksini rivojlantirish to'g'risidagi" qonun (2017 yilda qabul qilingan): Ushbu qonun O'zbekiston energetika tizimini modernizatsiya qilish,

Published: 23.12.2024

Cite this article: Abdirasulov Komil Fayzulla o'g'li, Amirov Shoxboz Temur o'g'li (2024). O'zbekiston Respublikasida quyosh panellari qurish uchun qulay huquqiy va iqtisodiy sharoitlar. Emro Science and Education, 1(4). https://doi.org/10.5281/zenodo.24321216

© 2024 The Author(s). Published by Emro Science and Education. This is an open access article.

qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanishni rag‘batlantirish va bu sohada investitsiyalarni jalb qilishni maqsad qilgan.

"Qayta tiklanuvchi energiya manbalarini rivojlantirish" to‘g‘risidagi qonun: Quyosh, shamol, biogaz va boshqa qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan samarali foydalanishni rag‘batlantirishga qaratilgan huquqiy me'yorlarni belgilaydi.

Soliq va Moliyaviy Imtiyozlar

O‘zbekiston hukumati qayta tiklanuvchi energiya ishlab chiqarishni qo‘llab-quvvatlash uchun bir qator soliq va moliyaviy imtiyozlarni taqdim etmoqda. Quyosh energiyasi tizimlarini o‘rnatish va ularga sarmoya kiritishda:

Soliq stavkalarining pasaytirilishi: Qayta tiklanuvchi energiya tizimlarini o‘rnatish va ularga investitsiyalar kiritish uchun soliq imtiyozlari taqdim etiladi, jumladan, ishlab chiqarish va qurilish materiallari uchun bojxona va soliq stavkalari kamaytirilgan.

Yashil energiya loyihalari uchun subsidiyalar: Hukumati qayta tiklanuvchi energiya manbalariga sarmoya kiritgan kompaniyalarga subsidiyalar va grantlar taklif etadi.

Ruxsatnomalar va Litsenziyalar
Quyosh energiyasi tizimlarini o‘rnatish uchun tegishli litsenziya va ruxsatnomalar olish zarur. Bunda, quyosh energiyasi ishlab chiqarish uchun yangi huquqiy tartiblar va ro‘yxatdan o‘tish jarayonlari soddalashtirilgan.

Iqtisodiy Sharoitlar

Investitsion Muhit va Qo‘llab-Quvvatlash
O‘zbekiston hukumati qayta tiklanuvchi energiya sohasiga investitsiyalarni jalb qilish uchun qulay iqtisodiy sharoitlar yaratgan. Xususan, quyosh energiyasiga sarmoya kiritishda davlat:

Investitsiya qo‘llab-quvvatlash dasturlari: O‘zbekiston hukumati energiya bozorining rivojlanishi uchun investitsiyaviy va moliyaviy qo‘llab-quvvatlash dasturlarini ishlab chiqqan. Masalan, "Yashil energetika" dasturi orqali investitsiyalarni jalb qilish va yangi loyihalarni amalga oshirish uchun mablag‘ ajratiladi.

Xalqaro investitsiyalar: O‘zbekiston xalqaro moliyaviy institutlar bilan hamkorlikda quyosh energiyasi loyihalarini amalga oshiradi, xususan, Jahon Banki va Yevropa tiklanish va taraqqiyot banki tomonidan ajratilayotgan kreditlar orqali.

Energiya Samaradorligi va Bozor Sharoitlari

O‘zbekistonda quyosh energiyasini ishlab chiqarish iqtisodiy jihatdan samarali hisoblanadi, chunki:

O‘zbekistonning iqlimi: O‘zbekistonning issiq iqlimi quyosh energiyasi ishlab chiqarishni yanada samarali qiladi. Bu, o‘z navbatida, investitsiyalarni jalb etish va elektr energiyasining narxini pasaytirishga yordam beradi.

Narxlar va bozor mexanizmlari: Quyosh energiyasining ishlab chiqarilishidagi narxlarni tartibga soluvchi va bozorni tartibga soluvchi mexanizmlar mavjud. Elektr energiyasi ishlab chiqarishning quyosh energiyasi orqali narxi an'anaviy energiya manbalariga nisbatan past.

Mahalliy Ishlab Chiqarish va Texnologiyalar

O‘zbekistonda quyosh panellari ishlab chiqarish uchun yangi texnologiyalar va ishlab chiqarish quvvatlari yaratilgan. Mahalliy ishlab chiqarish quyosh panellari va texnologiyalarni joriy etish orqali tashqi bozorlarga eksport qilish imkoniyatini yaratadi, bu esa yangi ish o‘rinlarini yaratish va iqtisodiy o‘sishni ta'minlaydi.

Yashil Iqtisodiyotga O‘tish

Quyosh energiyasi sohasining rivojlanishi O‘zbekistonning yashil iqtisodiyotga o‘tish strategiyasiga muvofiq amalga oshirilmoqda. Bu, o‘z navbatida, iqtisodiy

o‘sishning yangi manbalarini yaratish, atrof-muhitni muhofaza qilish va barqaror energetika tizimini yaratishga xizmat qiladi.

Xalqaro Tajriba va Hamkorlik

O‘zbekiston xalqaro hamkorlikni rivojlantirish uchun turli davlatlar va xalqaro tashkilotlar bilan ishlamoqda. Xususan, **Germaniya**, **Xitoy** va boshqa rivojlangan mamlakatlar bilan quyosh energiyasi sohasidagi tajriba almashish va investitsiyalarni jalb qilish ishlari olib borilmoqda. O‘zbekistonning quyosh energiyasi sohasidagi siyosati va rivojlanishi, ayniqsa, ekologik va iqtisodiy yutuqlarni ta'minlash maqsadida xalqaro investitsiyalarni jalb qilishga xizmat qiladi.

Xulosa

O‘zbekiston Respublikasida quyosh panellari qurish uchun qulay huquqiy va iqtisodiy sharoitlar mavjud. Davlatning qayta tiklanuvchi energiya manbalariga, xususan, quyosh energiyasiga qaratilgan siyosati, soliq imtiyozlari, investitsiya qo‘llab-quvvatlash dasturlari va xalqaro hamkorliklar bu sohada ishlashni yanada jozibador qilmoqda. O‘zbekistonning geografik joylashuvi va iqlimi, shuningdek, quyosh energiyasiga bo‘lgan talabning ortishi ushbu energiya manbasini rivojlantirish uchun keng imkoniyatlar yaratadi. Shu bilan birga, hukumatning ushbu sohani qo‘llab-quvvatlash uchun olib borayotgan ishlar va moliyaviy imtiyozlar quyosh energiyasiga sarmoya kiritishni yanada osonlashtirmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. S.E.Qurbonazarov – “Katta quyosh pechi” International Conference on Developments in Education Hosted from Amsterdam, Netherlands https: econferencezone.org June 8th 2022

2. Qurbonazarov S. - Atom batareyalari–kelajak batareyalari - Journal of Integrated Education and Research, 2022 https://ojs.rmasav.com /index.php/ojs/article/view/408

3. Qurbonazarov Suhrob Erkin o‘g‘li, To‘rayeva Gulyuz Xushboqovna “Robototexnika–kelajak texnologiyalari sohasi”- 2022

4. Qurbonazarov Suhrob Erkin o‘g‘li - Elektromobillarning afzalliklari va kamchiliklari “Transport tizimlariga innovatsion texnologiyalarni joriy etish istiqbollari” mavzusidagi respublika miqyosida ilmiy-texnik anjuman. -1, 2023-yil.

5. Пирматов Нурали Бердиёрович. Тошев Шерзод Эргашевич Абдирасулов Комил Файзулла ўғли «Қайта тикланувчан энергия манбаларидан электр энергия ишлаб чиқаришга мўлжалланган янги турдаги кичик тезликли синхрон генераторнинг магнит майдони

7. Zamonaviy dunyoda innovatsion tadqiqotlar: Nazariya va amaliyot» nomli ilmiy, masofaviy, onlayn konferensiya Абдирасулов Комил Файзулла ўғли - «Қайта тикланувчан энергия манбаларидан электр энергия ишлаб чиқаришга мўлжалланган янги турдаги кичик тезликли синхрон генераторнинг магнит майдони»

O‘ZBEKISTONDA SHAMOL ELEKTR STANSIYASI (SHES) QURISH UCHUN QULAY HUQUQIY VA IQTISODIY SHAROITLAR

Abdirasulov Komil Fayzulla o‘g‘li, Amirov SHoxboz Temur o‘g‘li
Termiz davlat muhandislik va agrotexnologiyalar universiteti
komilabdirasulov988@gmail.com

Annotatsiya. O‘zbekistonda shamol elektr stansiyasi (SHES) qurulmasini qurish uchun qulay huquqiy va iqtisodiy sharoitlar yaratish lozim bu nafaqat energetika sohasida